Poštnina plačana v gotovini. Posamezna štev. K 1·60.

140. štev. V Ljubljani, v četrtek 23. junija 1921. Leto V.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 *mm* × 55 *mm* po K 1·50. Uradni razglasi, poslano ter notice isti prostor K 2·—. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratične stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 288, za pol leta K 144, za četrt leto K 72, za mesec K 24. Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6 I., Učiteljska tiskarna.

Resolucija o taktiki delegacije JSDS v konstituanti.

Po razpravljanju o taktiki strankine delegacije v konstituanti je sklenil Izvrševalni odbor JSDS, zborujoč dne 20. junija v Celju:

1. Javno ugotoviti, da z ozirom na sklepe mariborskega kongresa ni noben član strankine delegacije mislil na vstop v vlado in da so tozadevne vesti meščanskega časopisja izmišljene.

2. Povdariti napram časopisnim klevetam, da se bo vršilo delo strankine delegacije v konstituanti tudi v bodoče po strogo stvarnih vidikih in da je izključeno, da bi mogle vplivati kakoršne koli materijelne ali strankarske koncesije ali pa tudi demagogični vplivi na odločitve naše delegacije.

Pred odločilnim glasovanjem o ustavi.

Specijelna debata o ustavi je končana in v kratkem se bo vršilo zaključno glasovanje.

Pri tem se je na naše veliko začudenje naenkrat pokazalo, da vlada za svojo ustavo nima zanesljive večine.

Za sprejetje ustave je treba 211 glasov, vlada pa jih dobi, tudi ako spravi na bojišče zadnjega svojega vojščaka — le 212. Že ako kdo zboli in ako bo kdo, kakor se včasi tudi zgodi — po kupčijskih ali kakih podobnih opravkih odsoten — vlada za svojo ustavo morda ne dobi večine. Razven tega obstoja še druga večja nevarnost: muslimani so dobili za svoje glasovanje za ustavo stomilijonske svote. Človek bi moral misliti, da so njih glasovi zato najsigurnejši. A z jedjo raste apetit in tako prihaja do večnih sporov med vlado in muslimanskim klubom. Iz vseh teh razlogov je negotovo, če bo ustava sprejeta.

Mi smo mnenja, da bi se dalo to tudi nekoliko prej preračunati. Tako pa izgleda, da bo morda vse dosedanje delo v konstituanti zastonj. Začudeni se moramo vprašati: Zakaj smo izdali lepe milijone za konstituanto, zakaj smo se prerekali cele dolge mesce do podrobnosti za različne paragrafe? Ali samo zato, da še eno leto ne pridemo do nobenega zakonodajnega dela v državi?

Našemu ljudstvu ni vse eno, ali pride v tej državi zopet enkrat do normalnih razmer ali ne. Pod težo neurejenih razmer propada naša industrija. Naš kmečko - delavski proletarijat čaka zaman, da se mu priskoči na parlamentarni tribuni na pomoč v njegovem težkem boju proti izkoriščevalcu - veleposestniku, napram kojemu je po današnjih zakonih malone brezpraven.

Zato smo vse prej kakor veseli, da je zavozila sedanja vladna večina voz po večmesečnem tratenju dragocenega časa tako temeljito v blato.

V tem oziru se razlikujemo od ostale pisane družbe v opoziciji, sestavljene iz hrvatskih frankovcev, Radičevcev in druge gospode te sorte, ki je vesela, če more razbiti stroj, namenjen, da bi dajal obleke in kruha, ker jo navdaja slepa strast do kapitalista, ki ga je kupil in do strojnika, ki ga vodi. Mi pa smo mnenja, da je treba v takem slučaju le strojnika zamenjati in kapitalista pognati. Priznavamo, da je to danes silno težko — vprašanje pa je, če je vlada na tem, da je tako, brez krivde. Ona je verjela v moč korupcije in je šla ustavo kupovat, s tem pa je položaj le poslabšala.

Danes so nasprotja do skrajnosti razpaljena in če vlada in sedanja večina ne moreta dati državi moderne ustave -- sedanja opozicija bi jo mogla še manj. Radiča, klerikalce in frankovce se da združiti med seboj, zlasti pa še s komunisti ali pa celo s socijalisti le v opoziciji, ne pa pri pozitivnem delu. Zato se s sedanje krize ne da tako rešiti, da bi prevzela vlado opozicija. Ako je nemogoče najti srednjo pot in pritegniti na ta način stranke z levice bližje na desno, se bo spremenila vladna kriza v državno krizo. To nas mora voditi v vedno večjo anarhijo, ki more koristiti pri razmerju političnih sil v državi le reakciji in protiljudskim in protidemokratičnim silam.

Po krivdi vlade, pa tudi nekaterih opozicijskih strank gre naš političen voz v to smer. Mi jih za vse to javno obtožujemo in če pridemo globlje v reakcijo in barbarstvo, bomo lahko rekli, da je socialno demokratično delavstvo in naša stranka brez krivde na tem.

Vlada je prišla — kakor trde meščanski listi — v najhujši zagati tudi k nam. Morda bi v zagati ne bila nepripravljena, da bi tudi z nami trgovala.

Naša stranka pa ne bo trgovala.

Njeni zastopniki morajo glasovati pri ustavnem vprašanju tako, kakor zahteva to stvar sama in kakor jim predpisuje skrb za delavstvo in za interese socijalizma.

Stvar vlade pa je, v koliko hoče s temi interesi računati.

Popolnoma napačno bi bilo, če bi čitala vlada preveč časopise avtonomistične družbe vseh sort in bi verjela, da je pri nas tako, kot je tam zapisano. Naših glasov se ne da kupiti.

Bilo bi znak finejšega psihologičnega instinkta, ako bi potrkala vlada pri tistih, ki nam to očitajo.

Vkljub vsemu temu pa nismo med tistimi, ki bi se sedanjih težav veselili. Razpoloženje na včerajšnji seji izvrševalnega odbora naše stranke v Celju je jasno pokazalo, kako zelo dela tudi tisti račun brez krčmarja, ki bi hotel vklepati socijalno demokracijo na Slovenskem v kake bloke, ki bi stali pod vplivom reakcijonarnega čustvovanja in povojne psihoze.

Pred odločitvijo.

Govor poslanca sodr. Etbina Kristana na 51. seji ustavotvorne skupščine.

Gospodje, po besedah cenjenega gospoda poročevalca izgleda ta večina kakor Orest, ki rešuje vse uganke Sfinge. Po mnenju mnogih, in sicer ne najslabših ljudi v tej deželi, je eno najbolj težavnih in najbolj zamotanih vprašanj, kako naj se uredi ta država, da bo sposobna za življenje, za razvoj in napredek. Tukaj pa imamo, hvala Bogu, večino, ki prihaja kakor Kolumbus z vprašanjem, kako postaviti jajce, da bo stalo, pa takoj udari in jajce stoji. Toda ko je Kolumbus postavil to jajce, ga je tudi razbil, in tako bi utegnila tudi naša večina reševati vprašanje z razbijanjem namesto z ustvarjanjem.

Ni dvoma, gospodje, da je vprašanje ureditve naše države zelo veliko in obenem komplicirano vprašanje. Od te strani, iz centra, se slišijo na vse ugovore opozicije, pa naj prihajajo z levice, s skrajne levice ali z desnice, odgovori: Treba je reševati edinstvo naroda. — Gotovo, gospodje, nam je potrebno narodno edinstvo, in če bi bilo treba to še enkrat naglašati, smo pripravljeni, povdariti na najslovesnejši način, da verujemo v narodno edinstvo, da hočemo narodno edinstvo. Toda, gospodje, če na edi strani pripovedujete, da ste izvršili narodno edinstvo, prihajate v nasprotje s samim seboj, če pravite na drugi strani, da mora šele ta ustava ustvariti narodno edinstvo.

Glasovi iz centra: Pravimo, da je treba ohraniti narodno edinstvo.

Gospodje, mislim, da je tukaj preveč igre z besedami. Edinstvo naroda obstaja danes bolj v ideji, nego v realnosti. Ideja tega edinstva je velika, ali tudi ideje potrebujejo časa, da se realizirajo, in da se dobro realizirajo, jim je treba pripraviti najbolje poti. To pa je tisto, na kar po mojem mnenju večina ni dovolj mislila. Vse se ne more opraviti s silo, ampak treba je bolj delati z razumom. Gospodje z vladnih klopi nam pripovedujejo, da je ravno tisti način, ki je sprejet v ustavnem načrtu, da je tista metoda, ki se izraža v 8. oddelku, edino dobra, edino primerna, da se izvrši to, kar hočemo vsi. Mislim, da ni baš tako. Potov je mnogo, ampak prav tisti, ki se kažejo v tem oddelku niso najpripravnejši.

Gospodje, govoreči o narodnem edinstvu, mislimo vsi tudi na to, da naj prestanejo razlike in nasprotja med posameznimi deli naroda, med posameznimi plemeni. In to je, naravno, tudi edino, kar bi se moglo v današnjem času res izvesti, zakaj sicer bo v narodu še mnogo nasprotij, in sicer nasprotij, ki se ne morejo odpraviti z nobenimi političnimi ukrepi. Tu so socialna, tu so gospodarska nasprotja v narodu samem, in še za precejšnjo dobo morate računati s tem, da bodo taka nasprotja obstajala in ustvarjala velike in težke probleme. Toda odpraviti nasprotja, ki izhajajo iz dosedanjega različnega pojmovanja in iz mentaliteta, ustvarjenega od zgodovine, je posel, s katerim se lahko bavi ustava. In v tem oziru se v ideji povsem strinjamo s tistimi, ki hočejo, da prenehamo biti dvoje in troje in četvero, in da res postanemo eno, ki nočejo, da bi živeli v preteklosti, ampak da se likvidira, kar je bilo, pa da preidemo v bodočnost in da si to bodočnost sami ustvarjamo. Strinjamo se s tistimi, ki so pripravljeni žrtvovati, kar ni esencielnega za naše življenje, zato, da se ustvari tisto, kar potrebuje narod za svojo bodočnost. Zato se ne moremo strinjati s tistimi, ki mislijo, da je treba ohraniti, kar je obstajalo, le zato, ker je enkrat eksistiralo: ne strinjamo se s tistimi, ki mislijo, da je treba delati koncesije vsakovrstnim mentalitetom, le zaradi tega, ker so taki mentaliteti na svetu.

Zaradi tega ne stojimo na stališču kakršnih koli plemenskih, deželnih ali podobnih avtonomij. Stojimo pa, gospodje, na stališču, na katerem bi morala stati vsa ta zbornica, na stališču popolne demokracije, brez katere se naš narod in naša država ne bo mogla uspešno razvijati. In če nismo zadovoljni s tem oddelkom, prihaja to največ odtod, da niso načela demokracije v njem dovolj izražena. Mnogo je reči, ki nastopajo pod imenom avtonomije, pa niso pravzaprav nič drugega, kakor demokracija, kakor je na drugi strani tudi mnogo reči, ki se odevajo z imenom avtonomije, pa niso nič drugega, kakor konserviranje in v mnogih slučajih reakcija. Treba je dobro ločiti eno od drugega. Zdi se mi, da se je tukaj sploh preveč operiralo z besedami, s termini, preveč posebno zaradi tega, ker ustavotvorna skupščina, ki dela za ves narod, naposled ni le kolegij juristov, ampak bi morala govoriti tako, da jo narod razume. Z veliko rabo vsakovrstnih terminov: Centralizem, decentralizem, dekoncentracija, avtonomija, federacija in kaj vem kaj še, ste pa zanesli med narod veliko več zmede, kakor jasnosti.

Gospodje, kaj hoče narod? Narod hoče državo, v kateri more živeti v dobrih gospodarskih razmerah, v kateri more uživati svobodo, in v kateri ima tudi garancije za dobro gospodarsko življenje in za svojo politično svobodo. Ves problem sestoji torej v tem, da se ustvari država kot celota, ki more vse to nuditi, pa da se da v tej državi vendar posameznim delom vse do posameznika največja svoboda, kolikor se more strinjati z interesi te celote. To je tisto, kar hočemo mi, in s tem prihajamo, kar je precej jasno, do zaključka, da je potrebna ena država, če hočete že ta izraz, edinstvena država, obenem pa prihajamo tudi do zaključka, da se mora v tej državi izvesti demokracija v vseh panogah, da mora ta demokracija veljati za celoto, kakor za posamezne dele.

Gospodje, če bi se bila ta sinteza med interesi celote in interesi delov našla in utrdila, bi bila situacija v deželi in v tej skupščini gotovo drugačna, kakor je. Če bi se bila taka sinteza našla in v ustavnem načrtu izrazila, bi lahko odvzeli teren vsem demagogom, katerim ste podali, če ne s slabo voljo, ampak s slabo taktiko in s slabim postopanjem priliko, da morejo govoriti o hegemoniji in o nevarnosti za obstanek posameznih delov, in napraviti sliko, kakršno imamo sedaj.

Gospodje, nikakor nimam namena izrekati očitanja le zato, ker govorim s stališča opozicije, ampak konstatirati je treba, da je večina stori'a velik greh, da se je poslževala, že abstrahiram povsem od realnosti, ki se izražajo v tej ustavi, slabe taktike, ki je mogla dovesti do tega, da kaže ta skupščina danes tako žalostno sliko in da ni tako velik del naroda več zastopan v njej. Vlada, ki ne zna obvarovati situacije v skupščini, ki ne zna doseči drugega efekta, je že s tem rezultatom dosegla, da ni sposobna za obvladanje situacije v deželi. Gospodje, če bi bili s svojim ustavnim načrtom podali dokaz, da ne želite s takozvanim centralizmom nič drugega, kakor garancijo za edinstvo naroda, in da ste pripravljeni dati narodu svoboščine v demokratičnem smislu, ne bi bile vse tiste skupine, Radičeva in še nekatere druge, dobile toliko hrane za svojo agitacijo, ne bi bile mogle najti toliko odziva v narodu.

Medklic: To se ne vjema.

Kristan: To se vjema, zakaj narod ne bi dovolil, da bi se na tak način krušila skupščina.

Medklic: Saj niso niti prišli sem.

Kristan: Vemo, da niso prišli, toda vprašam vas, kaj ste storili proti temu? Odpustite, nič drugega ne, kakor da govorite o veleizdajstvu, ničesar pa niste storili, da bi prepričali narod, da je Radić na napačni poti. Ničesar niste storili, da bi prišel narod do zavesti, kaj da se tukaj v resnici godi in kaj da se hoče.

Medklic: Tja se niti priti ne more.

Kristan: Ne more? Ej, gospodje, če je kakšna vlada res tako slaba, da izjavljajo njeni člani, da se ne more v tiste kraje niti priti, tedaj je treba, da ta vlada likvidira in prizna svojo nesposobnost. (Ploskanje na levici.) To je žalostno priznanje.

Medklic: Vi osebno, ali jaz ali kdo drugi ne more priti tja.

Kristan: Gospodje, vsaka vlada je imela kakšne fonde, kakšne kanale...

Medklic: Naša ne.

Kristan: Kaj vi nimate nikakršnih listov ki zastopajo mnenje gospoda Pašića itd? Nikar se ne igrajmo, da smo otroci!... In ta vlada ni sposobna najti sredstev, da bi govorila s tem narodom, ki je zapeljan, katerega je treba poučiti, kateremu je treba pokazati stvari take, kakršne so.

A. Radović: On je bližji vam.

Kristan: Odpustite, če trdite kaj takega, ste v veliki zmoti. Radić da bi bil bližji nam kakor vam? Po vsej svoji destruktivni aktivnosti je vam najbližji. (Ploskanje na levici. Medklici v centru.) Ker je on napisal v svojem programu besedo »republika«, in ker smo mi republikanci, pravite, da smo drug drugemu blizu. Vi, gospodje, imate v tej ustavi monarhijo, kraljevino, pa vas vprašam kaj bi rekli, če bi jaz dejal, da ste vi najbližji tistim srednje afriškim plemenom, ki imajo monarhične uredbe v najprimitivnejših oblikah? (Medklici.) Da, če nimate nič drugega, da bi nas primerjali, kakor republiko, tedaj je enako opravičena trditev, da ste monarhisti najbližji vsem monarhistom po svetu. Mi nismo Radiču in njegovi stranki niti najmanje blizu, in če pravi g. Drofenik, da so oni anarhisti, bi se prav s tem najbolje pokazalo, kako daleč smo mi od njih, zakaj socialni demokratje so vedno bili največji nasprotniki vsake anarhije, ne le tiste anarhije, ki jo je prirodno najti na levicah, ampak tudi tiste anarhije, katere je prepolna sedanja družba, anarhije, ki jo ustvarja kapitalizem in tisti sistem, kateremu služite vi tudi s tem ustavnim načrtom.

Medklic: In vi z nami vred.

Kristan: Ta ustava je pač ustava kapitalističnega reda... (Drofenik dela medklice.) Gospod Drofenik, če bi bili vaši medklici vsaj tako modri, kakor oni oficielne opozicije v centru!...

Gospodje, demokratičnega sistema ne smete primerjati s tistim, ki ga zagovarja Radić. Če je tukaj neki gospod nekaj govoril o republiki, ne smete prezreti, da je republika sama na sebi zunanja oblika. Važnejša od tega je pa vsebina, po vsebini pa ne more biti večje razlike od one med politiko socialnih demokratov in politiko Radićeve stranke. Mi, gospodje, hočemo, da se ustvari država, ki se konsolidira, ki dobi pogoje za življenje. Radić hoče kaos, ker nima jasnih ciljev — ne prihaja mi na misel, da bi šel tako daleč in govoril v tem smislu, kakor da je Radić veleizdajnik — ampak nima jasnih ciljev, in zato se mu zdi, da je najbolje za njegovo politiko, če je vsa situacija neurejena in meglena, ker bi tako iz nje lahko kaj vstalo, kar bi čisto slučajno lahko poslužilo njegovim ambicijam. (Odobravanje.) Tu torej ni mogoča nobena bliskost med njim in nami.

(Dalje prih.)

Iz konstituante.

Beograd, 22. junija. Današnjo sejo ustavotvorne skupščine je predsednik dr. Ribar otvoril ob 10. Ministrski predsednik g. Pašić je odgovoril na vprašanje posl. Milana Pribičeviča o stanju naših državljanov, ki so zaostali na vzhodu, da bi jim pomagala vlada, da bi se čim prej mogli vrniti v domovino. Na vprašanje poslanca Miletiča o **streljanju italijanskih vojnih ladij na naše mesto Bar** odgovori g. Pašić, da je naša vlada takoj po tem dogodku vložila protest pri italijanski vladi. — Predsednik zemljoradniškega kluba g. Lazić stavi interpelacijo glede zedinjenja baroške luke s reškim pristaniščem. Ministrski predsednik g. Pašić odgovori, da ni podpisan noben sporazum med nami in Italijo o skupni eksploataciji Reke in Baroša. Vendar pa ima Reka pravico, da se

pogaja z vsemi državami svojega zaledja in ko bo notificirala svojo ustanovitev, potem se bomo mogli odzvati njenemu povabilu na pogajanja za sklenitev sporazuma. — Na to preide skupščina na razpravo o osmem poglavju. Prvi govori narodni socialist posl. Brandner proti osmemu oddelku, o katerem pravi, da je reakcionaren. Izjavi se za nedeljivo Slovenijo. Za njim govori zemljoradnik Stevan Benin, ki očita vladi, da bi, ako bi imela malo več dobre volje, mogla pridobiti velik del hrvatskega naroda za aktivno sodelovanje pri določevanju ustave. Govori proti posameznim členom. — Nato govori radikalec dr. Ivanič, ki zahteva, da se da vsaki oblasti možnost za svoboden razvoj. Administrativna decentralizacija bi bila po njegovem mnenju najboljša. Kritizira posamezne člene tega poglavja. Seja je bila zaključena ob 13, prihodnja pa je bila odrejena za 16. popoldne.

IZ USTAVNEGA ODSEKA.

LDU Beograd, 21. jun. Danes dopoldne je bila v ministrskem kabinetu v konstituanti konferenca zastopnikov parlamentarnih klubov (ožji ustavni odsek). Razpravljalo se je o VIII. oddelku ter je bil odklonjen predlog dr. Vošnjaka, ki je zahteval za oblasti 900.000 prebivalcev. Z večino glasov je bilo sklenjeno, naj se današnje županije oziroma okrožja pretvorijo v oblasti, od katerih bi se pozneje dve ali več županij pretvorile v oblast, od katerih pa bi nobena ne smela imeti več kakor 800.000 prebivalcev. O XII. oddelku se bo definitivno sklepalo na prihodnji seji.

LDU Belgrad, 22. junija. Člani ustavnega odseka vladne večine so konferirali o razdelitvi države na oblasti. Sklenili so, da bodo kot oblasti ostala sedanja okrožja v Bosni, Srbiji in Vojvodini, ako se v določenem času ne sprejme zakon o administrativni razdelitvi države. Hrvatska bi bila v tem primeru razdeljena na štiri oblasti, od katerih bi prvo tvorile zagrebška, belovarska in varaždinska županija, drugo osiješka in požeška, tretjo liško-krbavska in modruško-reška, in četrto sremska županija. Nato razdelitev bo menda pristala tudi vlada.

GLASOVANJE O USTAVI.

LDU Belgrad, 22. junija. Ministrski svet se strinja z izpremembami o osmem poglavju ustave ter se bo menda v nedeljo končno odglasovala ustava, na katero bo regent prisegel na Vidov dan.

Najnovejše.

VOJNA ODŠKODNINA.

Beograd, 22. junija. Dr. Kumanudi, dr. Jankovič in Dragutin Protič so z zastopniki zaveznikov podpisali sporazum, po katerem bo naša država dobila 0.5% vojne odškodnine. 0.5%, katere bi imeli dobiti po prešnjem sporazumu, se nam bo odračunalo od naših vojnih dolgov.

PROGRAM NOVE AVSTRIJSKE VLADE.

LDU Dunaj, 22. junija. (DunKU). Na današnji seji narodnega sveta je zvezni kancelar Schober razvijal program nove vlade, ki stoji trdno na temelju sanacijskega programa, domenjenega z delegatom finančnega komiteja zveze narodov. Glede zunanje politike je poudaril zvezni kancelar, da se bo vlada potrudila, vzdržati zaupanje velesil in dobre razmere do sosednjih držav in da bo gojila razmere napram Nemčiji. K temu spada naloga, odpraviti težkoče glede potnih listov in na mejah, zlasti v prometu s sosednjimi državami in tako utirati gospodarskemu prometu svobodno pot. Nova vlada bo že v malo dneh v Portorose imela priložnost, pokazati svojo dobro voljo glede odstranitve vseh pri prometu s sosednjimi državami nastalih spornih vprašanj.

ŠTAJERSKA VLADNA KRIZA.

LDU Gradec, 21. jun. (DunKU). Glavni odbor in konferenca voditeljev klubov deželnega zbora sta se danes pečala z demisijo deželnega glavarja profesorja dr. Rintelena in namestnika deželnega glavarja dr. Ahrerja. Posle deželne vlade vodi sedaj z ozirom na ostavko obeh imenovanih funkcionarjev namestnik deželnega glavarja Pongratz (socialni demokrat).

GORNJO ŠLEZIJO IZPRAZNJUJEJO.

LDU Opole, 21. jun. General Hoefer je poslal generalu Henneckerju oficielni odgovor o novem načrtu izpraznjevanja. Obotavlja se, da bi izpraznil nemško postojanko, dokler ne zapuste Poljaki Bytoma in Kralove Hute in hoče izprazniti Klučbork in Strižov šele zadnji trenotek.

ŽELEZNIŠKI PROMET Z OGRSKO.

LDU Budimpešta, 22. junija. Madžarski korespondenčni urad javlja iz Belgrada: V zmislu med delegati madžarske in jugoslovanske vlade sklenjenih dogovorov se prične železniški promet med Madžarsko in Jugoslavijo dne 1. julija. Dogovori se morajo le še odobriti od obeh vlad.

KRIZA POLJSKE VLADE.

Varšava, 22. junija. Minister za notranje stvari Skolski in državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Dombrowski sta zaradi nesoglasij v svoji stranki (nacijonalna ljudska zveza) podala demisijo.

ULSTERSKI PARLAMENT OTVORJEN.

LDU Berlin, 22. junija. (DunKU). Kakor javlja »Vossische Zeitung« iz Londona, je kralj Juri danes dopoldne otvoril ulstrski parlament v Belfastu.

KONEC STAVKE ANGLEŠKIH DELAVCEV BOMBAŽNE INDUSTRIJE.

LDU London, 22. junija. (Brezžično.) Izvrševalni odbor delavcev bombažne industrije je pozval delavce, naj sprejmejo predloge delodajalcev. Pričakuje se, da se delo prične zopet v ponedeljek.

FRANCIJA IN ANGLIJA ZA SPORAZUM Z RUSIJO.

London, 22. junija. Kakor doznava Reuterjev urad, je vlada kot odgovor na zadnjo francosko noto o francoskih zahtevah od Rusije ponovila Lloyd Georgeyo zagotovilo, da bo Velika Britanija podpirala francoske zahteve, ako se bo dosegel splošen sporazum med Rusijo in zapadnimi velesilami.

Z VZHODA.

Atene, 22. junija. Poslaniki Francije, Italije in Velike Britanije so storili pri grški vladi kolektivni korak in ponudili posredovanje zaveznikov v grško-turškem sporu. Minister za zunanje posle Baltazzi je odgovoril, da bo ministrski svet proučil predloge.

Obletnica čeških mučenikov.

Praga, 21. jun. Danes se je vršila v Pragi spominska svečanost na usmrčenje 27 Čehov pred 300 leti. Predsednik narodne skupščine Tomašek je imel nagovor, v katerem je med drugim poudarjal, da so na morišču med 27 mučeniki poleg Čehov in Slovakov takrat umrli tudi nekateri Nemci. Eden prvih voditeljev ustaje Joahim Schlick je bil po rodu Nemec in ravno on je izgovoril besede: »Nas in naše potomce moramo osvoboditi izpod avstrijskega suženjstva!« Hauenschild in še nekateri drugi so bili tudi Nemci. Zakaj Nemci niso ravnotako priredili svečanosti kakor mi in Slovaki? Ali morda Schlick in Hauenschild nista umrla zanje? Ali nista pomagala osvoboditi svoje potomce iz suženstva? Zdi se, da so potomci pozabili na svoje junaške prednike, češki narod pa se je zbudil iz svojega kulturnega suženjstva in se oborožil z duhom odpora, dočim je velik del Nemcev s svojo kulturo vsled habsburškega suženstva zašel na stranpota, po katerih še danes stopa. Upravičeno je vprašanje: če so takrat stali Čehi in Nemci ramo ob rami, ali bi ne bilo prav, da bi se danes tudi potomci onih Nemcev zbudili in si rekli, da je njihovo mesto tam, kjer so umrli njihovi predniki? Egoistični interesi so največji sovražnik države samostojnosti. Najbolje je, da se samostojnost opira na notranjo silo naroda. Samo narod, ki stoji na lastnih nogah, lahko uspešno izrabi svoj mednarodni položaj. To je mogoče samo v demokraciji, tako v politični kakor tudi gospodarski. Govornik je končal s pozivom na boj proti Habsburžanom.

Bojevita zbornica.

Rim, 21. jun. Na današnji seji poslanske zbornice je socialistični poslanec, ki je govoril o delovanju fašistov, povzročil proteste. Obe stranki sta se spopadli in sta se medsebojno obdelavali s pestmi. Seja se je prekinila, pa se je kmalu brez incidentov nadaljevala. — O priliki spopada med socialisti in fašisti je delovni minister Labriola napadel socialistično stranko. Ministrski predsednik Giolitti je Labriolo nujno pozval, naj ostane nevtralen, pri čemer se je Labriola odstranih iz dvorane. — Poslanec Walter je izjavil v nemškem jeziku v imenu svojih tovarišev, da ne bodo gojili iredente, temveč bodo pripravljeni, nasloniti se na italijanski narod. Nato je prečital poslanec Walter izjavo, v kateri protestira proti razkosanju Tirolske, povzročene po mirovni konferenci. Njegov govor so poslušali mirno in z zanimanjem.

Rim, 21. Kakor poročajo listi je delovni minister Labriola radi dogodka v zbornici podal ostavko.

Politične vesti.

+ **Konstituanta se spremeni v zakonodajno skupščino.** Iz Belgrada poročajo, da se je vlada odločila, spremeniti konstituanto po sprejetju ustave v zakonodajno skupščino. Ta bo najprvo rešila invalidsko vprašanje, potem se odgodi do jeseni, nato se bo bavila z vprašanjem izenačenja zakonov itd. Za počitnic se bo sestajal zakonodajni odbor. — Vse to, če ne zapoje v konstituanti preje vojaška trobenta.

+ **Razmerje glasov pri volitvah v konstituanto.** Glasom končne ugotovitve statističnega urada je bilo pri zadnjih volitvah v konstituanto oddanih za demokrate 319.448 glasov, za radikalce 284.576, za hrvatske seljake (Radičevce)) 230.590, komuniste 198.732, zemljoradnike 150.603, klerikalce 110.275, muslimane 110.195, socijaliste 46.792, muslimane iz južne Srbije 50 tisoč 20, narodni klub 25.867, republikance 12.136, narodne socijaliste 6186, srbske liberalce 3061 glasov.

+ **Protič agitira.** Dopisnik »Riječi« javlja, da se Stojan Protič nahaja na agitacijskem potovanju v Vojvodini in da poizkuša pridobiti del radikalcev za svoj ustavni načrt.

+ **V Belgrad je prispel in je bil sprejet z običajnimi ceremonijami španski poslanik don Vildegado.**

+ **Logično. Na konferenci med Briandom in Curzonom v Parizu je zadnji predlagal, naj bi Francoska opustila nadaljnje** izvajanje sankcij proti Nemčiji, ker kaže ta dobro voljo, da plača. Nato je Briand čisto logično pripomnil, da dobra volja Francoski še ne bo pomagala. Briand špekulira najbrže na to, da ji bo pomagala njegova — slaba volja.

+ **Zveza angleških tekstilnih delavcev** je baje sprejela predlog delodajalcev, da se plače znižajo za 16%. Tako vsaj poročajo iz Londona.

Dnevna kronika.

Novo »strokovno« glasilo pod naslovom »Radnički list«, — centralni organ radničkog strukovnog pokreta Jugoslavije u Zagrebu — so začeli dne 16. t. m. izdajati neki ljudje v imenu »Centralnega radničkog Sindikalnog Viječa« (ki ga menda nikjer več ni. Op. ur.)) To »strokovno glasilo se že v svoji prvi številki odlikuje po reproduciranju govorov raznih komunistov Dianičev in Kauričev proti »socijalšpijunom«, socialpotrijotom« in centrumašem, »socializdajicam« itd. S takimi uvodnimi besedami misli torej ta list »služiti« delavskemu strokovnemu gibanju. V presojo, kako »objektivno« znajo kommunisti pisati v tem listu, citiramo iz tega lista eno samo notico in sodrugi in strokovno organizirani delavci naj si potem sami ustvarijo svojo sodbo o tem najnovejšem »strokovnem« strašilu, ki je začelo izhajati v Zagrebu. Notica slove: »V Sloveniji je trajal štrajk stavbinskih delavcev tri tedne in to v Ljubljani, Mariboru in v Fali. Štrajk je začel v vseh teh krajih isti dan. Pogoji za dosego uspehov res niso bili najpovoljnejši, toda boj bi bil prinesel tudi večje uspehe, če ne bi bili socialpatrioti, ki so tam (v Sloveniji) sodniki pri oblasti (!) z vsemi najgršimi sredstvi delali za propast gibanja!!! Kapitalisti so hoteli znižati plače in podaljšati delavni čas, delavci pa so nastopili s protizahtevami. Končno so štrajkarji kljub (!) prizadevanju socializdajnikov uspeli, da so obdržali svoje pridobitve«. — Zdi se, da je vsa najvišja komunistična modrost edinole v lažeh in psovanju in izrazih »socialšpijun«, socializdajica«, »centrumaška izdajica« itd. No, pustimo norcem in junakom v psovanju veselje!

Na liceju v »Mladiki« so razstavljena ročna dela in risbe gojenk v dneh 23., 24 in 25. junija. Razstava bo otvorjena v četrtek 23. t. m. ob 11. uri. Častito občinstvo je vabljeno, da si ogleda v času od 8.—13. in 15.—19. ure. — V soboto dne 25. t. m. se pridruži tej razstavi razstava kuhinjskih izdelkov licejske gospodinjske šole. Podrobnosti bodo še priobčene.

Razpis. Z založno trafiko spojeno tobačno glavno zalogo v Logatcu št. 46 razpisuje finančno okrajno ravnateljstvo v Ljubljani v oddajo po javnem natečaju. Več v Uradnem listi št. 68.

Poštno ravnateljstvo, namerava, to smo slišali, izprazniti filharmonsko dvorano. To smo slišali pred dvemi meseci. Po nadaljnih dveh mesecih upamo, da bo poštno ravnateljstvo vest potrdilo.

Francoska nogometna reprezentanca je včeraj prispela v Ljubljano na svoji turneji po Jugoslaviji. Igrala bo danes z reprezentanco Slovenije.

Posledica naših socialnih razmer. 20 letni visokošolec Milan Abradovič iz Zagreba se je ustrelil pri neki šupi v mestnem logu v glavo. Poškodba je težka in so ga prepeljali v deželno bolnico. Zvedeli smo, da je vzrok samomora — pomanjkanje in beda v kateri živi del naše visokošolske mladine. Vsak nadaljni komentar je menda nepotreben.

Zamotan kriminalni slučaj. Karl Živko iz Ciglenc pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah se je 17. februarja 1919 priženil na posest Petra in Genovefe Kristl v Ciglencih ter z ženo Katarino priženi tudi lepo posestvo. Toda kmalu po poroki je pričel z ženo surovo ravnati; ne le, da jo je pretepal, gnal jo je tudi na stranišče ter ji tu s človeškim blatom mašil usta ter potikal njeno glavo v odprtino stranišča. Že 3. junija je sledila tožba za ločitev zakona. Vsled poravnave ni prišlo do ločitve. Toda Živka to ni spametovalo. Še surovejše je začel ravnati s svojo ženo. Ko ji je celo grozil, da jo umori, je čez nekaj mesecev zopet prišlo do druge ločitve. Dne 7. februarja 1920 je bil pri kazenskem sodišču radi surovega ravnanja obsojen. Še nevarnejši je postajal napram nji, ko je zvedel, da je žen izrekla, da ve za veliko moževo skrivnost. Tako je prišlo do usodepolnega dne 7. aprila 1920. Ta dan je žena hotela zopet v Maribor tožit moža. Stariši so odšli z doma, ostala je sama s komaj porojenim otrokom. Takrat se je zgodil strašen umor. Kako se je izvršil, ne ve nihče. Zvečer so potem vdrli v zaklenjeno hišo. Tudi Živko je pomagal vlomiti vrata. V sobi se je nudila grozna slika: Žena je klečala ob vratih proti kljuki obešena, vsa krvava, razmršena, po sobi nered, kri. Kazalo je na silen boj pred grozno smrtjo. Žena je bila že mrtva in mrzla. Poleg nje v nečkah otrok tudi mrtev. Ker je bila hiša zaklenjena, je morilec moral skozi podstrešje na prosto. — Stariši umorjene in večina sosedov so takoj obdolžili Živka obeh zločinov. Sedem mesecev je sedel v preiskavi. Tajil je vse, nakar je bil kot nedolžen oproščen. Komaj pa je prišel domov, so ga zopet obdolžili, nakar je moral ponovno v zapor. Vsled obsodbe okrajnega sodnika je bilo okrožno sodišče primorano odrediti ponovno postopanje. Med to drugo preiskavo se je našlo na Živkovem domu krvavo perilo, toda kemična preiskava je dognala živalsko kri. In ko so Živkovi sorodniki ravno na dan obletnice zopet imeli neko tako tožbo pri vzklicnem sentu, so propadli, ker se je prejšnje dni že vdrugič ugotovila Živkova nedolžnost. Zdaj se je dr. Komavli, zastopnik starišev, obrnil na višje deželno sodišče, ki je na predlog višjega državnega pravdnika ponovno odredilo preiskavo na podlagi izjave sorodnikov umrlcne, ki trdijo, da je Živko morilec. Živko je sedaj zopet v zaporu. Prišel je sam nazaj. Mogoče ga je kdo že skrivno obvestil o tem, da pride zopet v preiskavo, mogoče pa ga je prignala tudi težka vest nazaj. Javnost napeto pričakuje razprave proti človeku, ki je bil že dvakrat izpuščen iz preiskovalnega zapora kot nedolžen.

Comte Begouen bo imel v petek 24. t. m ob 20. v zbornici univerze dež. dvor.) predavanje o prehistorični umetnosti. Predavanje je javno in za vsakega prosto. Vendar se občinstvo vabi, da si zagotovi prostor v dvoranl kjer so sedeži numerirani, v četrtek ali petek dopoldne (od 10. do 12.) na univerzitetnem sekretarijatu. Za galerije ni potreba posebnih vstopnic.

Obrtno nadzorništvo nam je poslalo naslednji dopis: V cenj. listu je bil dne 15. junija priobčen članek »Anketa o produkciji ali boj proti 8urnem delavniku«, ki izvira iz nepoučenosti pisca. Obrtno nadzorništvo je poslalo zadevna vabila tudi delavskim organizacijam, ki imajo toraj priliko, da podajo v zadevi kar najizčrpneje stvarno poročilo, ozir. mnenje in izjavo; poleg tega bi pa tudi stvarne razprave o posameznih točkah, priobčene v dnevnikih, lahko zadevi koristile; toda o neutemeljenih napadih se kake koristi pač ne more pričakovati. P. n. naslov blagovoli vzeti konštatacijo na znanje, netočno informiranje javnosti primerno popraviti, ter se eventuelno s stvarnimi razpravami udeležiti ankete.

Pred okrajnim kazenskim sodiščem se je včeraj vršila obravnava Marij Kogoj-Kovač, ker je glasbenika Kogoja zadnji dejansko napadel 13. aprila t. l. pred dramskim gledališčem. Sodišče je obsodilo Leopolda Kovača zaradi prestopka zoper telesno varnost na 600 pron globe, Gojko Trbuhovića pa kot soudeleženca, ki je pri isti priliki odstranil Kovaču ovire in mu dajal pogum na 200 K globe. Nerazdelno plačata oba Kogoju za bolečine, zdravniško spričevalo in očala 654 K, za ostalo odškodnino pa je zavrnilo sodišče tožnika na pot civilne pravde.

Tedenski zdravstveni izkaz. V dobi od 12. do 18. t. m. se je rodilo v Ljubljani 25 otrok, med njimi 3 mrtvorojeni (11 dečkov, 14 deklic). Umrlo je v istem času 26 oseb (18 moških, 8 žensk), med njimi 11 domačinov in 15 tujcev). Smrtni vzroki so bili: 1 življenska slabost, 7 jetika, 1 zastrupljenje rane, 1 možganska kap, 3 srčna hiba, 1 rak, 12 drugih naravnih smrtnih vzrokov. Izmed nalezljivih bolezni je bil prijavljen 1 slučaj škrlatinke (vojak) in 1 slučaj griže.

Uredba o draginjskih dokladah državnih uslužbencev, upokojencev in upokojenk je izšla v »Uradnem listu« z dne 21. junija. Glasom te uredbe se povišajo osebne draginjske doklade aktivnim ukaznim državnim uradnikom, ki službujejo v Srbiji in Črni gori, in sicer v Belgradu za 45, v mestih za 30, v trgih in selih za 10 odstotkov. Neukaznim po 16 dinarjev na dan. Isto velja za 25, 15 in 5 odstotkov. Pravoslavna duhovščina dobi draginjske doklade po 16 dinarjev na an. Isto velja za duhovščino drugih veroizpovedi. Aktivnim državnim uradnikom in uslužbencem, ki službujejo izven Srbije in Črne gore, kakor duhovščini se povišajo dosedanje osebne draginjske doklade za 10 odstotkov. Čl. 36. te uredbe se glasi: »Odločba ministrskega sveta z dne 12. junija 1920 o specialnih dokladah uradnikov, ki službujejo v prejšnjih mejah južne Srbije in Črne gore, velja še nadalje.« — Torej so za te kraje določene dvojne doklade.

Kulturni vestnik.

Produkcija gojencev ljubljanske Glasbene Matice (v ponedeljek in sredo je tudi veliko veselje opazovati te male junake in junakinje, njih samozavesten nastop kakor prva obljuba bodočih uspehov. Ni vse tako, kakor želi zrelejši (in morda zato — manj impulzivni) okus nas starih, večnih nezadovoljnežev, toda: ali si naj samim sebi očitamo tisto prvo še tako nerodno »sličico«, prvi otročje naivni verz ali prva še bolj naivna pričakovanja? Brez dvoma je med temi otroci par izrazitih talentov, ki nam bodo še nekdaj »nekaj pokazali« — moja slutnja vidi n. pr. tako obljubo v malem Paganiniju Rupelju (učencu g. Sancina) ali v mladinskem zboru g. Golobiča . . . Bolje, da končam z eno besedo: Že tako je bilo lepo; veselimo se tega in počakajmo lepšega! č.

Prvi nastop konservatoristov Glasbene Matice v Ljubljani se vrši v petek, dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer v Unionski dvorani. Letos pretečeta dve leti odkar si je Glasbena Matica ustanovila svoj konservatorij, ki se bo sukcesivno — tekom let — v celoti izgradil. Nastavke za vse stroke in oddelke konservatorija že ima. Ker traja konservatorijsko izobraženje po raznih strokah 6—10 let in se mora notranjemu delu posvečati največja pozornost, bodo smeli po sklepu konservatorijskega sklepa javno nastopati le gojenci zadnjega event. še predzadnjega letnika in to z razloga, ker morajo resne študije v internem mirno in brez hrupa potekati. Vežbanju in nastopanju gojencev pa bo dana možnost in obveznost čim večkrat v letu nastopati v internih vajah in priredbah pred učiteljskim zborom in gojenci. V petek nastopi v Ljubljani prvič v večjem obsegu orkester gojencev. Sviralo bo 49 moči, izmed teh je 45 domačinov - Slovencev, gojencev konservatorija in le 4 sodelujoči so poklicni glasbeniki. Izvajali bodo londonsko Haydnovo sinfonijo, orkestralni stavek gojenca kompozicijskega oddelka P. K. Kolba in izvršili spremljevanje klavirskega solo - nastopa. Orkester gojencev je v letošnjem šolskem letu sledeče sestavljen: 12 I. gosli, 9 II. gosli, 4 viole, 4 čeli, 2 kontrabasa, 2 flavti, 2 oboi, 2 klarineta, 2 fagota, 2 rogova, 2 trompeti, 2 pozavni in 2 tolkali. Z dovoljenjem vojaških oblasti in kapelnika dr. Čerina se kot gojenci konservatorija vežbajo tudi vojaški elevi. Oni so in nastopajo kot gojenci konservatorija. Važnost in potreba gojitve in izobraževanja v orkestralni stroki, leži na dlani. Gojitev komorne glasbe na konservatoriju pa se dokumentira z izvajanjem 2 stavkov Borodinovega kvarteta.

O resnem delu in stremljenju konservatorija Glasbene Matice naj se občinstvo samo blagovoli prepričati.

Svoboda v Mariboru je preteklo nedeljo 12. t. m. v kazinski dvorani priredila koncertno matinejo, ki je nad vse pričakovanje lepo uspela. Ojačeni orkester prof. Kubička je otvoril koncert z ouverturo k Vilj. Tellu in takoj pakazal svojo dovršeno izvežbanost, svojo precizno in s temperamentom združeno igro, kar se je v prvi vrsti zahvaliti vodji orkestra g. Kaplaneku. Ruska suita z motivom Rdečega sarafana in burlaške pesmi »Ej uhnem«, je bila tako fino in čustveno prednašana, da je želo obilo priznanja. — Isto velja o sloviti Dvořakovi Humoreski, ki nam je dokazala, da je orkester v rokah pravih umetnikov. Solotočke na čelo, ki jih je proizvajal prof. Kubiček sam, so nas zopet potrdile o tehničnem oziru v sodbi, da je v prof. Kubičku združena umetniška potenca z tehničnim obvladanjem tega krasnega instrumenta. To se je spoznalo zlasti v Souvenir de Spa, v kompoziciji slavnega čelista in komponista Servaisa, ki je v to skladbo globoke muzikalne vsebine položil vse finese čelove tehnike. Tudi koncert polonaise, lastna kompozicija prof. Kubička s svojimi težkimi kantilenami, kadencami in pa-

sažami je izkazala mojstra. Mladi pevski zbor je zapel par narodnih pesmi in dve kompoziciji pevovodje prof. Hladkyja. Nihče ni pričakoval, da bo ta zbor v kratkem času dosegel toliko tehnične dovršenosti v intonaciji in prednašanju, zlasti v dinamičnem stopnjevanju od pianissima do fortissima. Glavna zasluga za ves uspeh gre moderno izšolanemu in umetniško čutečemu pevovodju prof. Hladkyju. Treba je zboru le še par dobrih pevcev, zlasti tenorja in Svoboda bo lahko ponosno iskala tekmecev.

Slovenska Matica je ravnokar izdala kot izredni izdanji dve knjigi, in sicer F. S. Finžgarja ljudsko dramo »Razvalina življenja« in lirsko zbirko Pavla Golie »Pesmi o zlatolaskah«. Obe knjigi sta na prodaj v matični pisarni na Kongresnem trgu št. 7/II. od treh do petih popoldan. Cena broširanim knjigam je 24 kron za izvod, vezanim pa 30 kron. Tisti člani, ki so članarino za tekoče leto že poravnali, dobe po en izvod broširanih knjig četrtino, po en izvod vezanih pa petino ceneje. — Redne publikacije za tekoče leto, 4 po številu se tiskajo in bodo kmalu gotove.

Nov dnevnik pod imenom »Večernja Pošta« začne 1. julija izhajati v Sarajevu. List bo izvenstrankarski.

Dr. Izidorja Cankarja »S poti« v češkem prevodu. Dr. Bohuš Vybiral je prevedel na češko dr. Izidorja Cankarja znamenito delo »S poti«. Prevod je založila »Eva« v Olomucu.

Vsakega zavednega sodruga častna dolžnost je, da naroči delavski list

„NAPREJ“

ga razširja ter mu pridobiva novih naročnikov.

Organizacijski vestnik.

Iz strok. organizacije.

Pekovskim pomočnikom. V Zagrebu je izbruhnila stavka pekovskih pomočnikov. Zagrebški pekovski mojstri se peljejo celo v avtomobilih po naši Sloveniji ter iščejo stavkokaze. Peki, ne potujte v Zagreb, da s tem omogočimo našim hrvaškim sodrugom izvojevati boj za življenski obstanek. V Cirkvenici v hrvaškem Primorju se nahajajo pekovski pomočniki v mezdnem gibanju. V Celju in Mariboru se isto tako bije boj za zboljšanje mezd. Opozarjamo vse pekovske pomočnike, da ne potujejo na omenjena mesta, ker bi bili stavkokazi. — Sedaj je razvidno, kako g.. pek. mojstri stremijo za tem, da nas eksistenčno popolnoma uničijo in zbirajo sredstev, katerih se v tem boju poslužujejo. Paziti je treba na došle mojstre in jih zavrniti, da imajo dovolj delavnih sil doma, zagotove naj jim življenski obstoj. Bodimo budni.

Kovinarji v Brodu na Savi so v gibanju za obnovitev tarife. Naj do končanega gibanja nihče tja ne potuje.

»Drvodjelac« je naslov novemu strokovnemu listu »Saveza drvodjelskih radnika v Jugoslaviji«, ki je začel izhajati v Zagrebu na vsakih 14 dni.

Vestnik Svobode.

Seja centralnega odbora »Svobode« se bo vršila danes ob 8. zvečer v Šel. ul. Pridite vsi!

Gospodarstvo.

— **Ljubljanski veliki semenj.** Podaljšani rok za prijave razstavnikov poteče dne 25. junija. Potem se začne z dodelitvijo prostorov, pri čemer se bo Sejmski urad kolikor mogoče oziral na želje posameznikov. Razstavišče je že planirano in se gradi betonski temelj za stavbe. Poslopje Sejmskega urada, kakor tudi stavba, kjer bo za časa velikega semnja nastanjen brzojav, telefon in pošta, bo zidano in bo kmalu dograjeno. Ravnotako tudi hitro napreduje delo vrhnih stavb, ki se grade drugod, pa se kasneje preneso na razstavišče in tam sestavijo.

— **Pri poštni hranilnici** v Sarajevu in čekovnih uradih v Zagrebu in Ljubljani se je pokazal doslej najvišji promet, ki je znašal 2190 milijonov kron, torej več kakor v marcu.

— **Nov premogovnik.** Pri Kiljanu v južni Srbiji so zasledili debele plasti premoga zelo dobre kvalitete. Eksploatacijo tega rudnika namerava prevzeti država sama v svoje roke.

— **Nove parobrodne brze proge** so uvedla razna parobrodna društva na progi Bakar — Šibenik — Split — sedaj, ko so Italijani izpraznili doslej okupirano dalmatinsko ozemlje.

— **Tržne cene živi teži živine v Zagrebu** z dne 15. t. m. so bile: voli 16 do 22 K, biki 16 do 19 K, krave 12 do 18 K, junci 16 do 19 K, teleta 12 do 17 K, svinje 28 do 32 K.

— **Proti svobodni žitni trgovini v Češkoslovaški.** Češki listi dokazujejo, da svobodna žitna trgovina ne bo imela dobrih posledic, marveč, da bo povzročila močno zvišanje cen. Moka za kuho se bo podražila za 350 odstotkov, moka za kruh pa za 540 do 600 odstotkov. Ker bo vlada morala zvišati svojim nastavljencem doklade, ki bodo znašale več, kakor je vlada doplačevala za žito, listi ne vidijo nobene koristi od svobodne trgovine, marveč le škodo.

— **Množitev konkurzov v Ameriki.** Konkurzi tvrdk, podjetnikov itd. kažejo v prvem četrtletju 1921 znatno množitev. Do 1. aprila 1921 se je otvorilo 4870 konkurzov s skupnim zneskom 178 milijonov 589 tisoč 989 dolarjev. V istem četrtletju prejšnjega leta je bilo 1627 konkurzov s skupnim zneskom 29,702.499 dolarjev.

— **Nemške ladje za Češkoslovaško.** Mednarodni razsodnik Hinnes, ki mu je poverjeno, da razdeli nemško brodovje na Vitavi, je prisodil Češkoslovaški 223.300 ton vlačilk in 17.720 ton bark.

— **Izboljšanje francoske trgovinske bilance.** V prvih petih mesecih lanskega leta je bila francoska trgovinska bilanca pasivna za 7894 milijonov frankov. Letošnji izvoz v istem času je znašal 9049, uvoz pa 8684 milijonov frankov, kar pomeni nasproti lanskemu letu aktivum za 365 milijonov.

Dopisi.

Vrhnika. V nedeljo dne 19. junija je priredila vrhniška »Svoboda« krasno veselico, ki je uspela izvrstno, čeprav je dež preprečil uporabo vrta. Odbor se je moral res požrtvovalno truditi, da je uspelo vse tako lepo, da je bilo vse tako stvarno urejeno, pa tako domače. Prava proletarska veselica je bila to, čeprav smo imeli med seboj tudi delavnega človeka, ki bi bil lahko nasprotnik delavnega ljudstva, če ne bi spoštoval dela. Okoličanov je bilo malo zaradi dežja. Ljubljančanov pa je prišlo zelo veliko. Čudili so se, da ima naša »Svoboda« čitalnico, oni pa ne, ker ne morejo dobiti prostora. Stanovanjski urad skrbi samo za kavarne in gostilne . . .

Rečica v Savinjski dolini. Kar uganja »Straža«, presega že vse meje. »Straža« hoče biti katoliški list, na verski podlagi, o nas socialnih demokratih pa pravi, da smo brezverci. Rečičani menda res mislijo, da mora vsak katolik zmerjati, lagati in obrekovati, da mora svojega nasprotnika uničiti — potem je šele za »Stražo« res pobožen in bogaboječ kristjan. Ne vemo, kakšno sveto pismo imajo, nam brezvercem se zdi ta ljubezen do bližnjega malo čudna! Ker smo brezverci, smo naprosili nekega bogoslovca, na nam to stvar pojasni. Prihodnjič upamo, vam bomo že več lahko poročali.

Rogaška Slatina. V zdravilišču Rogaška Slatina, ki je znano po velikem delu sveta zaradi izbornih mineralnih vrelcev, ogljekislinskih, solnčnih, parnih in drugih kopelijih, v katerem se je še lansko leto nahajalo toliko zdraviliških gostov, da so morali v kabinah stanovati in prenočevati, ker zanje ni bilo prostora ne v zdraviliških in tudi ne v privatnih hišah, nastaja naravnost pokopališki mir. Najemniki hotelov, ki so najeli mnogo osobja in so se pripravili na enak obisk kakor lani, tarnajo nad veliko izgubo, ki jim preti vsled tega, ker ni gostov in delavci in mali obrtniki jokajo nad neznosno draginjo. Ničesa ni na vidiku, da bi se razmere izboljšale, ljudem pa se čita obupanost z obraza. Predsezija gre h koncu in predsezijo bo deloma, če pojde po sreči, nadomestila glavna sezija in posezijo bo pa najbrže že sneg pokopal. Lani, ko je vse floriralo, je država doplačala pri podjetju več milijonov kron in letos se bo doplačilo zvišalo gotovo še za kakih 100 odstotkov, ker dela podjetje z ogromno izgubo. Namesto da bi se od poklicane strani gledalo na povzdigo in plodonosnost podjetja, prihaja pritisk od zgoraj, razmere pa nastajajo naravnost nevzdržljive. Kdo je temu kriv? Poglejmo le zopet najnovejši udarec na podjetje. Pred nekaj dnevi so prinesli časopisi poročilo z vladne seje, da je vlada odvzela dr. Simonitschu zaradi »protidržavnega in protinarodnega delovanja« ime zdraviliškega zdravnika. Kdo je dr. Simonitsch? Dr. Simonitsch je državljan kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, je že nad 20 let zdraviliški zdravnik in zasnovatelj ogljekislinskih in drugih kopelji v Rogaški Slatini. S svojim dolgoletnim zdraviliškim lečenjem bolnikov si je mož pridobil neprecenljivo zdravniško prakso ter je vsled tega postal popularen po celi državi. Ako bodo sedaj gostje, ki prihajajo vsako leto v lečenje k dr. Simonitschu v Rogaško Slatino, takih pa ni malo, izvedeli, da se je dr. Simonitschu odvzelo ime zdraviliškega zdravnika, bodo enostavno izostali in v Rogaško Slatino sploh ne pridejo. Sedaj ostane vprašanje, če se bodo razmere, kakršne vladajo v Rogaški Slatini, sploh še dolgo držale. Edini vir, ki ga ima podjetje in tudi prebivalci, so tuji gostje in gostom se pa napravi Rogaška Slatina naravnost gnjusobna. Mineralna voda, katera se je vsled trošarine tako podražila, da jo skoraj nihče ne kupi, še svojih stroškov ne krije. Prebivalci Slatine in okolice prav dobro vedo, kdo je dr. Simonitsch in jima je tudi prav dobro znano, da je delo dr. Simonitscha veliko socialno, narodno in državno delo, s politiko se pa mož nikdar bavil ni. V Rogaški Slatini vedo danes vsi, da je za tem »protinarodnem in protidržavnem delovanju« le osebno nasprotstvo in egoizem. Vlada je naredila za zdravilišče kvarni korak enostavno na pritožbo konkurence, ne da bi obdolžitev in podtikanje preiskala. Ako je gospodom v višjem krogu na tem, da postane podjetje zopet kolikortoliko plodonosno in se nevzdržljive razmere vsaj deloma sanirajo, potem naj ne ovirajo podjetju vira dohodkov, temveč naj skrbijo za to, da se omogoči gostom brez ovir prihajati v zdravilišče, sicer bo Rogaška Slatina kmalu sledila cinkarni v Celju.

Sport.

Mednarodna tekma med francosko in slovensko nogometno reprezentanco v Ljubljani se bo vršila danes popoldne ob pol 7. uri na prostoru »Ilirije«. Da ne bo prevelikega navala pri blagajni, opozarjamo na predprodajo vstopnic v trgovinah Kanc in Pevalek v Židovski ulici.

Kolesarske dirke. Ljubljanska kolesarska Ilirija razpisuje v nedeljo 26. t. m. veliko cestno dirko Ljubljana — Vransko — Ljubljana 100 km, odprto za vse člane klubov Slovenije. Vozilo se bo v treh skupinah, seniorji, težka in lahka skupina. Nagrade so v kolajnah in diplomah, prvim trem vsake skupine, oz. sorazmerno manj v slučaju nezadostnih prijav. Start je pri km 1 na Dunajski cesti ob 13 uri, cilj istotam. Obrat je pri 52 km. V splošnem veljajo ista določila kot prvič razpisana. — Dne 10. julija priredi Ilirija veliko cestno dirko na progi Ljubljana Maribor 138 km, odprto za vse člane klubov jugoslovanskega Koturaškega zaveza — Dne 24. julija je dirka Ljubljana — Novo mesto, 75 km, istočasno z dirko Hrvatov Zagreb — Novo mesto in dirko Novomeščanov Gorjanci — Novo mesto.

Československa sportovní Xl. dovoluje si tímto zvati všechny, o česky sport se zajímající Čechy v Ljubljani, do ustanovující schůze, konané ve čtvrtek dne 23. června o 8.5 hod. večer v restauraci »Narodni dom« s následujícím programem: Volba předsedy, místopředsedy, pokladníka, jednatele (sprave domu), 4 členů výboru a kapitana; volné návrhy a různé. Ustavující výbor.

Po svetu.

— **Masaryk v Capriju.** Zadnje vesti iz Caprija pravijo, da je zdravstveno stanje predsednika Masaryka zelo povoljno. Zadnje sledi njegove bolezni so izginile, tako da predsednik lahko hodi brez palice in se pridno kopije.

— **Fašisti so kontrolirali trgovine v Rimu in so izjavili, da so trdno prepričani, da se jim bo posrečilo znižanje cen. — Sedaj bodo pa kmalu prazne trgovine.**

— **Novi avstrijski ministrski predsednik** Schober je pred imenovanjem fungiral kot policijski predsednik na Dunaju. Tudi socialisti ga cenijo radi njegove odločnosti in delavnosti. Na Dunaju splošno pričakujejo, da se mu posreči omejiti nekoliko preveliki vpliv pokrajinskih vlad in konsolidirati onemogloo državo.

— **V ligo društva Rdečega križa sta bili sprejeti Avstrija in Sijam.**

— **Sanatoriji za tuberkulozne.** Italijanski Rdeči križ je že v maju 1919. leta imel 10 sanatorijev za jetične vojake. Italijani iz Argentinije so pa sedaj poslali društvu 10 milijonov lir za grajenje sanatorijev za tuberkulozne v novih krajih. — Francoska ima 200 sanatorijev za tuberkulozne in zdravstvenih stanic — Mi imamo pa polno vojašnic in »oštarij«.

— **2 milijona članov.** Glasilo poljskega društva Rdečega križa piše, da šteje omenjeno društvo 2,000.000 članov.

— **Razrednaj ustica je pač tudi v Italiji doma.** Vojno sodišče v Florenci je generala Segreja, proti kateremu je bila uvedena »preiskava« radi milijonskih sleparij, ki jih je počel kot načelnik medzavezniške misije na Dunaju, »začasno« spustilo iz preiskovalnega zapora.

— **Nemiri v Berlinu.** Sprevod kakih 5000 nezaposlencev je te dni vdrl ponovno v prostore zveze strokovnih organizacij, kjer je imela obratna komisija ravnokar prvo sejo. Predno je še prišlo do razgovora med voditelji nezaposlencev in člani obratne komisije, so komunistični demonstranti napadli in do krvi pretepli vodjo zveze strokovnih organizacij večinskega socialista Sabatha. Policijski oddelki so demonstrante razgnali.

— **Protioderuška politika na Češkoslovaškem.** Oderuško sodišče v Pragi je samo tekom pol meseca obsodilo 38 oseb na skupno 205 mesecev ječe in 414.00 K globe. Radi lažjih prestopkov je obsodilo 45 oseb.

— **Tudi statistika.** Včerajšinji »Novi čas« poroča, da izhaja na Dunaju vsak dan 1,200.000 izvodov časnikov, a na krščansko časopisje pride samo 85.0000 izvodov. Torej je še 93 odstotkov dunajskih listov v nekrščanskih rokah, meni »Novi čas«. »Novemu času« bi ne bilo treba ni pri teh številkah povedati majhne laži, če bi postavil namesto »še« besedico »že«.

— **Primer meščanske podlosti.** Na kongresu komunističnih žena je zastopnica Korejank poročala, da so se v Koreji ustanovile akcijske družbe japonskih podjetnikov, ki se pečajo s trgovino z dekleti. Beda sili korejske žene, da se udajajo sramotnemu življenju.

— **Kot prva nemška trgovinska ladja** je ladja »Fehmarn« te dni pristala v Petrogradu. Mornarji opisujejo mesto kot zelo zapuščeno in zanemarjeno. Tam vlada strašna draginja. Za en funt kruha je moralo moštvo plačati po 12.000 sovjetskih rubljev, funt masla pa stane 15.000. Prebivalstvo je vladi zelo nasprotno.

— **Prva tuja ladja po 7 letih v Petrogradu.** »Krasnaja Gazeta« javlja, da je 27. aprila priplul iz Anglije pod nizozemsko zastavo parnik »Aleksander Poldien«, polnih haring. List pravi, da je to prvi tuji parnik, ki je priplul v Petrograd po 7 letih. Nasproti mu je plul ruski parnik »Ruslan«, ki ga je spremil v petrogajsko luko.

— **Vseruski izvrševalni odbor** je dovolil, da se smejo ruske cerkve zopet uporabljati za službo božjo in shode.

— **Odkritje Herodove palače.** Po neki vesti iz Jeruzalema so izkopali v Askalonu del velike palače, ki jo je zgradil Herod. Med drugim so našli tudi kip graditelja palače.

— **Ameriške novice.** V West Virginiji v Zedinjenih državah je maja meseca izbruhnila velika rudarska stavka. Vsled močnega pritiska s strani podjetnikov so rudarji organizirali oboroženo vstajo in se umaknili v gore in pričeli pravcato guerilla-vojno. Ameriška vlada je bila prisiljena poslati proti vstašem redne čete. Nastale so pravcate bitke. — V Calumet je umrl rojak Nikolaj Zajc, v Milwaukee pa rojakinja Marija Dobnik iz Mozirja na Štejerskem.

Socijalistična občina.

K reformi ubožne oskrbe.

Ubožna oskrba spada po sedanjih predpisih v področje občinske samouprave in velja načelo, da mora vsaka občina skrbeti za one ubožce, ki imajo tam domovinsko pravico. To je bilo primerno v prejšnjih časih, ko je običajno vsakdo ostal celo življenje v svoji domači občini in če je opešal ter prišel v bedo, občina ni tako čutila tega bremena, ker je skrbela za svojega človeka, ki je celo življenje živel in delal v njeni sredini. To se je pa izpremenilo tekom zadnjih petdeset let, odkar so se začeli ljudje čimdalje bolj seliti z dežele v mesta in industrijske kraje. Marsikdo se že v mladih letih preseli iz svoje domače občine v mesto, kjer se stalno naseli in kjer izčrpa vso svojo delavno silo. Na starost pa, ko mu opešajo njegove telesne sile, ga tuja občina pošlje v njegovo domovinsko občino, kjer ni bil mogoče že 30, 40 ali še več let in je postal že pravi tujec ter je včasih, kar se je tudi že zgodilo, pozabil celo svoj domači jezik. Naravno je, da ga gleda občina kot nadležnega tujca, ki ji povzroča samo stroške. Sicer je res, da daje domovinski zakon vsakomur, ki stalno prebiva v tuji občini čez deset let, pravico, da sme zaprositi za priznanje domovinske pravice v občini svojega bivališča in je ta občina dolžna ga sprejeti v svojo domovinsko zvezo. Tudi domovinska občina sama ima pravico zahtevati od drugih občin, da priznajo domovinsko pravico njenim občanom, ki v njih stalno prebivajo čez deset let. Vendar se posameznik, dokler je zdrav in sposoben za delo, navadno mnogo ne briga za svoje domovinstvo. Pa tudi marsikatera občina posebno na deželi se ne poslužuje pravice, ki ji jo daje domovinski zakon in ne skrbi za to, da bi se rešila onih domačinov, ki stalno drugod prebivajo in so prekinili vse zveze z njo. Temu je tudi mnogo kriva pomanjkljiva evidenca o osebah, ki so pristojne v občino. Tako se zgodi, da mora marsikatera občina vsled svoje malomarnosti skrbeti za takorekoč popolnoma tuje ubožce. Ubožna oskrba je v sedanjih razmerah največje breme za občino in marsikatera občina na deželi omaguje pod težo teh izdatkov. To breme pa je čimdalje težje in občutljivejše, ker sedanji čas zahteva, da se za ubožce izdatneje in bolje skrbi kakor v prejšnjih časih. Naše občine pa večinoma nimajo sredstev, da bi mogle dostojno in primerno poskrbeti za svoje ubožce, tudi če bi imele najboljšo voljo. Skratka: ubožna oskrba je zrastla občini preko glave in bo treba iskati drugih potov in sredstev za rešitev tega tako važnega vprašanja. Potreba reforme se je že pred svetovno vojno pokazala zlasti v deželah z močno razvito industrijo, posebno v Spodnji Avstriji, kjer je Dunaj leto za letom metal številne onemogle delavce v njihove domovinske občine. Z deželnim zakonom iz leta 1893 se je v Spodnji Avstriji prenesla ubožna oskrba od občine na okraj in se pokrivajo izdatki za ubožno oskrbo, v kolikor ne zadostujejo ubožni zakladi, z okrajnimi dokladami. Tudi prejšnja Štajerska ima deželni ubožni zakon iz leta 1896, s katerim se občine nekoliko razbremenjujejo. Tudi pri nas se bo treba zanimati za to vprašanje in bo treba iskati izboljšanja v dveh smereh. Prvič bi bilo treba sistematično in čim popolneje izgraditi občno socialno zavarovanje za starost in onemoglost za vse prebivalstvo. Drugič pa bi bilo treba naložiti del ubožne oskrbe večjim samoupravnim edinicam: okrajem, okrožjem in pokrajinam.

Seje občinskega odbora so javne. Vsak občan ima pravico prisostvovati občinskim sejam. Samoobsebi umevno pa je, da se poslušalci ne smejo vtikati v odborove pogovore in ne smejo motiti razpravljanja. Občinski odbor sicer o posebnih prilikah po nasvetu župana in treh občinskih odbornikov lahko sklene, da je seja tajna, vendar se to ne sme zgoditi pri sejah, v katerih pridejo na razgovor občinski računi in občinski proračun. Priporočamo, da se sodrugi, kadarkoli utegnejo, udeležujejo občinskih sej, posebno v občinah, kjer socijalno - demokratična stranka še nima zastopstva v občinskem odboru. Če se bodo občinski odborniki čutili nadzorovane, bodo sami bolj pazili, da ne bodo delali sklenov, ki bi bili v škodo delavcem.

Nekaj o domovinski pravici. Kdor prebiva stalno več kot deset let v eni občini je opravičen, da sme zahtevati v tej občini domovinsko pravico. Predpogoj za to prošnjo pa je, da do takrat še ni dobil nobene občinske ubožne podpore. Ta predpis zlorabljajo zlasti večje občine, v katerih prebiva vedno mnogo oseb, ki so pristojne v druge občine. Kakor hitro namreč taka tuja oseba zaprosi pri občini svojega prebivališča za ubožno podporo, ji ta hitro dovoli tako podporo in zahteva potem povračilo od nič hudega sluteče domovinske občine. S tem, da je dotičnik prejel ubožno podporo, pa ne more več izpreminjati svoje pristojnosti in ostane v breme in nadlogo svoji domovinski občini, s katero je mogoče izgubil že vsako zvezo.

Vsa vprašanja v občinskih zadevah naj se naslavljajo na Samoupravno pisarno JSDS in KDZ, Ljubljana, poštni predal 168.

Društvene vesti.

Ljubljansko prostovolno gasilno in reševalno društvo se obrača do cenj. gg. trgovcev in zavodov s prošnjo, da zopet pokažejo svojo naklonjenost do tega toli potrebnega društva in mu blagovolijo nakloniti primerne darove za srečolov povodom veselice dne 3. julija. V to od društva pooblaščeni člani se zglase tekom prihodnjega tedna pri njih. Denarnih prispevkov člani ne smejo sprejemati. — Odbor.

Vabilo

na izredni občni zbor Stavbene in gostilniške zadruge Delavski dom na Jesenicah (Savi), ki se bo vršil 25. junija t. l. ob 20. uri (zvečer) v društvenih prostorih pri Jelenu na Savi z dnevnim redom:

Volitev enega člana v načelstvo zadruge, ker točasni blagajnik Franc Cegnar odhaja iz Jesenic.

To in ono.

* **Modri boljševiki.** Posnemamo po vesti lista »Stockholm Tidningend« tole: Ruski boljševiki so pred otvoritvijo III. kongresa internacijonale v Moskvi sestavili posebno komisijo, ki naj je znanstveno izmerila lobanje vseh udeležencev kongresa, da bi se mogla določiti njihova intelektualna moč. — Bogzna, kakšno lobanjo ima jugoslovanski komunist Simica Marković.

* **Ogroženi brivci.** V Ameriki so iznašli posebne vrste glavnik, ki ga lahko tako naravnaš, da si obenem s česanjem las tudi sam prav lično ostrižeš lase na frizuro. Ta iznajdba bo morda kdaj še mnogo škodovala brivski obrti.

LISTEK.

J. London:

Ljubezen do življenja.

Priredil J. B.

(Dalje.)

Mladiči so samo povečali njegovo lakoto. Preskakoval je šepavo zaradi razbolene koščice, metal za njo kamenje in vsklikal hripavo. Če je padel, je utihnil, potrpežljivo je vstal in si mel oči, če se ga je hotela polastiti vrtoglavost.

Lov ga je splejal v močvirje na dnu doline. Zapazil je v mehkem mahu stopinje. Videl je takoj, da niso bile njegove; morale so biti od Billa. Toda ni mogel obstati: ptica je še vedno bežala; sklenil je najprej ujeti ptico in šele pozneje pogledati za slednjo.

Utrudil je žival, a utrudil je tudi samega sebe. Obsedela je sopihajoč, prihuljena k tlom, tudi on je obležal brez sape kakih dvanajst korakov od nje popolnoma brez moči, da bi preplezal pot do nje. In ko si je ona zopet zbrala moči, si jih je zbral tudi sam in odletela je tik izpred njegove roke, ko jo je takorekoč že držal. Lov se je zopet začel; nastala je noč in žival je zgrešil. Opotekel se je vsled slabosti in padel je ko snop naravnost na obraz, da si ga je obrezal. Vsa prtljaga mu je ležala na hrbtu.

Dolgo časa se ni ganil; nato se je obrnil na stran, navil uro in ostal na tleh do jutra.

Naslednji dan je megla še ležala... Ni mogel najti Billove sledi. Čemu bi to tudi bilo? Preveč je bil lačen! Vendar ga je motilo vprašanje, če je Bill tudi zgrešil pot.

Vedno težje je prenašal breme svoje prtljage: zopet je razdelil zlato; tokrat je polovico iztresel kar na zemljo. Popoldne je vrgel ostalo polovico v mlako. Sedaj je imel samo še pol odeje, pločevinasti lonec in puško.

Prevzela ga je čudna misel: zdelo se mu je, da je pozabil v puški še nabito patrono. Čeprav je vedel, da je naboj prazen, ga je vendar ta misel vedno bolj preganjala. Več ur jo je premagoval, nato je odprl puško ter se prepričal, da je prazna. Razočaranje je bilo zelo grenko kakor če bi bil v resnici upal najti v puški še eno patrono.

Pol ure je že hodil, ko mu pride misel iznova. Podil jo je, pa moral je še enkrat odpreti puško samo zato, da se je prepričal še enkrat. Večkrat so mu misli pobegnile neznano kam; korakal je kakor avtomat brez volje, medtem so prečudne halucinacije pile poslednjo voljo iz možgan. Toda ti pobegi domišljije v nemogočnost so trajali le samo hipe, zbadanje lakotnih krčev ga je vselej zopet potegnilo nazaj v resničnost.

Ko ga je tako enkrat lakota zopet napodila iz sanj, je zagledal nekaj, da je skoro omedlel. Zavrtel se je in zazibal kakor pijanec, ki se opoteka. Pred njim je stal konj. Konj! Ni mogel verjeti svojim očem, ker bile so zastrte z gosto meglo, ki je bila predrta s svetlimi luknjicami. Divje jih je začel mencati, da bi bolj čisto videl prikazen pred seboj. In videl ni pred seboj konja pač pa velikega rujavega medveda. Žival ga je opazovala z zvedavim, poželjivim pogledom.

Zastavil je že puško na ramo, pa zavedel se je; spustil je puško na tla in potegnil iz nožnice lovski nož, ki mu je visel ob boku. Pred njim je stalo meso... življenje! Pogladil je s palcem po ostrini noža: dobro je bil nabrušen. Toda srce je zopet začelo močneje utripati, trepetati, poskakovati. Zdelo se mu je, da mu železen obroč stiska čelo; omotica se je plazila v možgane.

Njegovo obupno neustrašenost je pregnala trenutna senca strahu; slab kakor je, kaj naj stori, če ga zver napade? Zravnal se je, stisnil nož v roki in uprl oči v medveda. Ta je prestopil obotavljajoč dva koraka naprej, nato se je vsedel na zadnji nogi in poizkusil zamrmrati. Če bi človek pobegnil, bi ga gotovo zasledoval: toda človek ni pobegnil; sedaj ga je oživel pogum groze; tudi on je zamrmral, divje, grozno, dal je duška glasu groze, ki je sestra življenja in ki počiva zvita okrog najgglobljih korenin življenja.

Medved je odstopil za nekaj korakov, grozeče je godrnjal, čudil se je najbrže tajinstvenemu bitju, ki je stalo pred njim pokoncu, brez strahu. A ganilo se to bitje ni; stalo je nepremično kakor kip, dokler ni minila nevarnost; takrat je pričelo trepetati in padlo je kakor snop v vlažen mah.

(Dalje prih.)

Priporoča se tvrdka **Josip Petelinc,** Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7, Popravila se sprejemajo.
Večletna garancija. — Večletna garancija!
edina tovarniška zaloga šivalnih strojev v vseh opremah, materijal in izvršba predvojna, za rodbinsko in obrtno rabo ter vsi posamezni deli za vse sisteme, igle, olje na drobno in debelo.
Ugodni plačilni pogoji.

Medić, Rakovc & Zankl, prej A. Zankl sinovi.
Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov
Centrala: Ljubljana. d. z o. z. Skladišče: Novisad.
Telefon 64. Brzojavi: MERAKL, Ljubljana. Telefon 64.
Emajlni lak. Pravi firnež. Barva za pode.
Priznano najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. „MERAKL", Lak za pode. „MERAKL", Linoleum lak za pode. „MERAKL", Emajlni lak. „MERAKL", Brunoline.
Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

COSULICH-LINE (prej AUSTRO-AMERIKANA)
Trst-Amerika prevaža potnike v New-York redno 3 krat, v Južno-Ameriko po 1 krat mesečno. — Pojasnila in prodaja voznih listkov.
SIMON KMETEC, glavni zastopnik za Slovenijo v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.
Odplov poštnega parnika ARGENTINA ..... 9. julija,
„ brzoparnika PRESIDENT WILSON .... 25. „

Glavno zastopstvo za:
UNDERWOOD pisalni stroj — **OPALOGRAPH** razmnoževalni aparat
ima tvrdka
THE REX Co., Ljubljana
Selenburgova ul. 7/I. in Gradišče 10.
Moderno urejena popravilnica za vse pisarniške stroje.

Jirasek:
Filozofiska historija K 30.
Sjajni historički i ljubavni roman.
Upravo izašao. Naručiti si udmah kod Češkojugoslovanske naklade
J. Herejk, Zagreb.

ŠTAMPILJE vseh vrst CIRIL SITAR LJUBLJANA Sv. Petra cesta 13

KAJO DELIC, zlatar in draguljar
Ljubljana Miklošičeva ul. 4
priporoča svojo
zlatarsko in draguljarsko delavnico
za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebrovanje. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh uzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah, ali pa izmenjava za novo blago.

Parna opekarna na Viču
R. Smielowski, stavbenik, Ljubljana, Rimska cesta št. 2.
Nudi se dobro žgana opeka prvovrstne kakovosti po dnevnih cenah.

Klobuke in slamnike vseh vrst od preprostih do najfinejših dobite vedno v tovarni za slamnike in klobuke
FRANJO CERAR, v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.
V popravilo prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani se sprejemajo pri tvrdki Kovačevič i Teršan v Prešernovi ulici 5, kjer so tudi vsi vsorci vedno na razpolago.

Ivan Jax in sin
Ljubljana, Dunajska cesta 15.
Šivalni stroji izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.
Ustanovljena l. 1867.
Veranje poučuje brezplačno.
Pisalni stroji „Adler".
Ceniki zastonj in franko.
Kolesa iz prvih tovaren.
Dürkopp, Styria, Waffenrad.
Začasno znižane cene!

Spedicijska tvrdka
LUDOVIK ŠEVAR vd. na RAKEKU
oskrbljuje točno, nahitreje vse v spedicijsko stroko spadajoče posle, tudi ocarinjene.

Tovarna **JOS. REICH**
Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova ul. 3.
Barva vsakovrstno blago.
Kemično čisti obleke.
Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.
Podružnice:
Maribor, Gosposka ul. 38 — Novomesto, Glavni trg — Kočevje, št. 39.

Kje kupim dober in fin **Gramofon,** plošče, igle, posamezne dele?
Kje se popravljajo gramofoni?
Edino v največji tovarniški zalogi gramofonov in godbenih avtomatov
A. RASBERGER,
Ljubljana — Sodna ulica št. 5, (poleg dež. sodišča.)
Mehanična delavnica za popravo vseh vrst gramofonov in godbenih avtomatov. — Izvršuje vse dela precizne mehanike.

Konkurenčne cene! **F. BRUMAT** LJUBLJANA
Manufaktura in tkanine.
Mestni trg 25. Konkurenčne cene!

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,
registrovana zadruga z omejeno zavezo.
sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih
4 %
Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. **Posojila** daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.
Edini, res delavski denarni zavod.

Nakupovalna zadruga
za konzumne in produktivne zadruge in zavode
r. z. z o. z.
v Ljubljani, Aleksandrova ulica štev. 5
priporoča svojim članom
nakup najrazličnejšega blaga!

Mariborska eskomptna banka, Maribor,
Tegetthoffova ulica 11
Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC
prevzema denarne vloge in izvršuje vsakovrstne bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Izdajatelj: Ivan Mlinar. Tisk „Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Odgovorni urednik: Jak. Velkovec.